

فهرست کتب روشهای تفسیری

حسین آشوری

قسمت دوم

- در این مجموعه منابع و کتابهای معرفی شده در سه بخش می باشند.
۱. کتابهایی که به صورت مستقل در این موضوع تألیف شده اند.
 ۲. کتابهایی که فصلهایی از آن در ارتباط با روشهای تفسیری است و با تعیین شماره صفحه مشخص شده اند.
 ۳. مقالات و رساله هایی که در این موضوع نگاشته شده اند.
- که به ترتیب در چند قسمت معرفی می شوند.
در این معرفی:
نام کتاب، مؤلف، وضعیت ناشر و نشر، تاریخ نشر، مترجم و محقق آن ذکر شده است.
- ۱۱۶- «روش شناسی تفاسیر موضوعی قرآن»، سید هدایت جلیلی، ۲۵۸، تهران: انتشارات کویر، ۱۳۷۲ ش.
- ۱۱۸- «روش شناسی قرآن (جزء ۳۰)»، عباس اعرابی هاشمی، ۵۲، اصفهان: انتشارات قائم، بی تا.
- ۱۱۹- «روشهای تفسیر قرآن»، سید جعفر سجادی، ۱۲۵، تهران: نشر تاریخ ایران، اول، ۱۳۶۱ ش.
- ۱۲۰- «روش شیخ طوسی در تفسیر تبیان»، اکبر ایرانی قمی، ۲۲۸، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، اول، ۱۳۷۱ ش.
- ۱۲۱- «الزمخشری لغویاً و مفسراً»، مرتضی آیه الله زاده شیرازی، ۴۵۵، قاهره: دار
- ۱۱۶- «روشید رضا المفسر»، حسیب حسن حسب الله السامرائی، رساله دکتورا من کلیه اصول الدین بجامعة الازهر، ۱۳۹۰ هـ = ۱۹۷۰ م.
- ۱۱۷- «روش شناسی تفاسیر موضوعی قرآن»، سید هدایت جلیلی، ۲۵۸، تهران: انتشارات کویر، ۱۳۷۲ ش.
- ۱۱۸- «روش شناسی قرآن (جزء ۳۰)»، عباس اعرابی هاشمی، ۵۲، اصفهان: انتشارات قائم، بی تا.
- ۱۱۹- «روشهای تفسیر قرآن»، سید جعفر سجادی، ۱۲۵، تهران: نشر تاریخ ایران، اول، ۱۳۶۱ ش.
- ۱۲۰- «روش شیخ طوسی در تفسیر تبیان»، اکبر ایرانی قمی، ۲۲۸، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، اول، ۱۳۷۱ ش.
- ۱۲۱- «الزمخشری لغویاً و مفسراً»، مرتضی آیه الله زاده شیرازی، ۴۵۵، قاهره: دار
- در این مجموعه منابع و کتابهای معرفی شده در سه بخش می باشند.
۱. کتابهایی که به صورت مستقل در این موضوع تألیف شده اند.
 ۲. کتابهایی که فصلهایی از آن در ارتباط با روشهای تفسیری است و با تعیین شماره صفحه مشخص شده اند.
 ۳. مقالات و رساله هایی که در این موضوع نگاشته شده اند.
- که به ترتیب در چند قسمت معرفی می شوند.
در این معرفی:
نام کتاب، مؤلف، وضعیت ناشر و نشر، تاریخ نشر، مترجم و محقق آن ذکر شده است.
- ۱۱۲- «رسالة فی التفسیر»، موسی یوسف الجوهری، بحث تخصص من کلیه اصول الدین بجامعة الازهر، بی تا.
- ۱۱۴- «رسالة فی علم التفسیر» علی افندی، مخطوط: اوقاف عراق، رقم ۲۲۵۰.
- ۱۱۵- «رسالة فی مبادئ التفسیر»، محمد الخضرمی الدمیاطی، ۲۰، قاهره: بی تا،

عبد الحمید، بغداد: دار الرساله، ۱۳۹۵هـ = ۱۹۷۵م.

۱۳۱- «الطبائباتی و منهجه فی تفسیر المیزان»، علی الأوسی، ۳۱۶، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، اول، ۱۴۰۵هـ = ۱۹۸۵م.

۱۳۲- «الطبرسی مفسراً»، محمد بسیونی محمد قوده، قاهره: رساله دکتوراه فی کلیه اصول الدین بجامعه الازهر، ۱۳۹۴هـ = ۱۹۷۴م.

۱۳۳- «الطبرسی مفسراً»، سید احمد خلیل، قاهره: رساله دکتوراه من کلیه الآداب بجامعه الازهر، ۱۳۹۰هـ = ۱۹۷۰م.

۱۳۴- «طبرسی و مجمع البیان (تحقیق در احوال شیخ الطبرسی)»، حسین کریمان، جلد ۲، ج ۱: ۲۲۳ - ج ۲: ۲۲۸، ق، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، دوم، ۱۳۶۱ش.

۱۳۵- «الامام الطبرسی (بحث فی التفسیر)»، عبد الله آلی شاکر، ریاض: جامعه الامام محمد بن سعود، بی تا.

۱۳۶- «الامام الطبرسی شیخ المفسرین وعمده المورخین و...»، محمد الزحیلی، ۳۱۱، دمشق: دار القلم، اول، ۱۴۱۰هـ = ۱۹۹۰م.

۱۳۷- «الطبرسی المفسر»، سید احمد خلیل، رساله دکتوراه من کلیه الآداب بجامعه الازهر، ۱۳۹۰هـ = ۱۹۷۰م.

۱۳۸- «الطبرسی النحوی من خلال تفسیره»، زکی فهمی احمد الالوسی، رساله دکتوراه من جامعة البغداد، ۱۴۰۵هـ = ۱۹۸۵م.

۱۳۹- «طبقات المفسرین»، ادرته وی احمد بن محمد، مخطوط: دار الکتب المصریة، رقم

الثقافة، ۱۹۷۷م.

۱۲۲- «زید بن ثابت کاتب الوحی و جامع القرآن»، صفوان عدنان داوودی، ۲۱۴، دمشق: دار العلم، اول، ۱۴۱۱هـ = ۱۹۹۰م.

۱۲۳- «سفیان الثوری و اثره فی التفسیر»، هاشم عبد یاسین المشهدانی، ۵۹۰، بغداد: دار الکتب، اول، ۱۴۰۱هـ = ۱۹۸۱م.

۱۲۴- «سه مقاله در تاریخ تفسیر و نحو»، سید محمد باقر حجتی، ۲۲۵، تهران: بنیاد قرآن، دوم، ۱۳۶۸ش.

۱۲۵- «سید قطب، خلاصه حیات و منهجه فی الحركة النقد الموجه الیه»، محمد توفیق برکات، ۲۷۲، مکه: مکیّة المناره، بی تا.

۱۲۶- «شرح فشرده ای بر مقدمه تفسیر المیزان»، محمد علی لسانی فشارکی، ۹۶، تهران: نهضت زنان مسلمان، ۱۳۶۰ش.

۱۲۷- «شناخت جریان علمی نگری به قرآن (روش تفسیر علمی)»، فروغ پارسا، ۳۳۸، تهران: دانشکده تربیت مدرس، پایان نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۷۲ش.

۱۲۸- «صفاد عباد الرحمن فی القرآن (دراسة فی طریق التفسیر الموضوعی)»، عبد الرحمن حبنکه الميدانی، ۹۱، مکه: مکتبه الطالب الجامعی، ۱۴۰۷هـ = ۱۹۸۷م.

۱۲۹- «صوفیه، مکتب و روش آنها در تفسیر و معرفی اهم تفاسیر آنها»، سید نور الدین ابطی، ۱۶۴، تهران: دانشگاه تهران، پایان نامه در رشته علوم قرآن و حدیث، بی تا.

۱۳۰- «الضبط اللغوی فی التفسیر»، محسن

- ١٨٥٩ تاريخ.
- ١٤٠- «طبقات المفسرين»، ابي سعيد صنع الله كوزه كنانى.
- ١٤١- «طبقات المفسرين»، شمس الدين محمد بن على بن أحمد الداودى، ٢ جلد، ج ١: ٤٥٨-٢: ٤٢٠، بيروت: دار الكتب العلمية، بى تا.
- ١٤٢- «طبقات المفسرين»، جلال الدين عبد الرحمن ابو بكر السيوطى، ١٧٥، بيروت: دار الكتب العلمية، بى تا - تهرآن: كتابفروشى اسدى، ١٩٦٠ م.
- ١٤٣- «الشيخ الطوسى ابو جعفر محمد بن الحسن»، حسن عيسى الحكيم، نجف: مطبعة الآداب، ١٣٩٥ هـ = ١٩٧٥ م.
- ١٤٤- «ابن عباس و منهجه فى التفسير»، آدم محمد على، رساله ماجستير من جامعه الاسلاميه بمدينه المنوره، ١٤٠١ هـ = ١٩٨١ م.
- ١٤٥- «عبد الله بن عباس الامام البحر، عالم العصر»، عبد الحميد طهمان، ١٢٧، بيروت: دار السلام، سوم، ١٤٠٨ هـ = ١٩٨٧ م.
- ١٤٦- «عبد الله بن عباس حبر الامه و ترجمان القرآن»، محمد احمد ابو النصر، ٣٨٤، بيروت: دار الجيل، اول، ١٤١٢ هـ = ١٩٩٢ م.
- ١٤٧- «عبد الله بن عباس حبر الامه و ترجمان القرآن»، مصطفى سعيد الحسن، ٢٠٩، دمشق: دار القلم، سوم، ١٤٠٨ هـ = ١٩٨٨ م.
- ١٤٨- «عبد الله بن عباس و مدرسته فى التفسير»، عبد الله محمد سلفيتى، رساله ماجستير من كلية دار العلوم بجامعة القاهرة، ١٣٨٨ هـ = ١٩٦٨ م.
- ١٤٩- «ابو عبد الله القرطبى و جهوده فى النحو واللغه فى كتابه، الجامع لاحكام القرآن»، عبد القادر رحيم الهيتى، رساله دكتوراه من جامعه البغداد، ١٤٠٦ هـ = ١٩٨٦ م.
- ١٥٠- «عبد الله بن مسعود»، عبد الستار الشيخ، ٤١٦، دمشق: دار القلم، دوم، ١٤١٠ هـ = ١٩٩٠ م.
- ١٥١- «عبد الحق بن عطيه و تفسير المحرر الوجيز»، صالح بن باجيه، رساله دكتوراه من كلية الزيتونيه للشريعة بجامعه التونسيه، ١٤٠١ هـ = ١٩٨١ م.
- ١٥٢- «عبد الكريم الجليلى و علم التأويل»، على رضا عرفه، بحث الدكتوراه من جامعه السوربون فى باريس، بى تا.
- ١٥٣- «ابن عطية لغوياً ونحوياً من خلال كتابه المحرر الوجيز فى شرح الكتاب العزيز»، ولى الله عبد الغفار بلحسن، رباط: رساله دبلوم من كلية الآداب بجامعة محمد الخامس.
- ١٥٤- «ابن عطية المفسر و مكانه فى حياة التفسير فى الاندلس»، عبد العزيز بدوى الزهيرى، رساله ماجستير من جامعه الاسكندرية كلية الآداب، ١٣٨٠ هـ = ١٩٦٠ م.
- ١٥٥- «العقل البشرى فى تفسير القرآن»، محمد طاهر آل شبير الخاقانى، جلد ١، ٣٠٤، قم: مطبعة مهر، بى تا.
- ١٥٦- «علم التفسير كيف نشأ و تطوّر»، عبد

- المنعم النمر، ١٦٨، قاهره: دار الكتاب المصرى بيروت: دار الكتاب اللبناني، اول، ١٤٠٥هـ = ١٩٨٥م.
- ١٥٧- «علوم التفسير»، عبد الله شحاته، ٢٨٢، قاهره: مكتبة نهضة الشرق، ١٩٨٦م.
- ١٥٨- «على بن طلحه و مروياته عن ابن عباس»، راشد عبد المنعم، مصر: رساله ماجستير من كلية الآداب بجامعة الاسكندرية.
- ١٥٩- «على هامش التفسير»، عبد القادر المغربى، مصر: مطبعة النموذجية و مكتبة الآداب.
- ١٦٠- «فرهنگ قرآن»، هاشم هاشمزاده هريسى، ٣ جلد، ج ١: ١٦٠-ج ٢: ١٥٩، ج ٣: ١٥٢، قم: بنياد علوم قرآن، اول، ١٣٦٩ ش = ١٤١١هـ.
- ١٦١- «فصول فى اصول التفسير»، مساعد بن سليمان الطيار، ١٤١، رياض: دار النشر الدولى، اول، ١٤١٣هـ = ١٩٩٣م.
- ١٦٢- «الفكر الدينى فى مواجهة العصر (دراسة تحليليه لاتجاهات التفسير فى العصر الحديث)»، عفت محمد الشرقاوى، ٤٦٢، قاهره: مكتبة الشباب.
- ١٦٣- «الفوز الكبير فى اصول التفسير»، حجة الله الدهلوى، ١٣٠، بيروت: دار قتيبه، ١٤٠٩هـ = ١٩٨٩م.
- ١٦٤- «فهرس كتب التفسير منذ عهد النبوه الى عهدنا الحالى»، عبد الله ابى السعود بدر.
- ١٦٥- «فى ظلال القرآن فى الميزان»، صلاح عبد الفتاح الخالدى، ٤٢٤، جده: دار المناره، اول، ١٤٠٦هـ = ١٩٨٦م.
- ١٦٦- «القاسمى و منهجه فى التفسير»، محمد بكر اسماعيل، ٨٦، قاهره، دار المنار، اول، ١٤١١هـ = ١٩٩١م.
- ١٦٧- «القاضى البيضاوى المفسر»، محمد الزحيلي، ٢٠٠، دمشق: دار القلم، اول، ١٤٠٨هـ = ١٩٨٨م.
- ١٦٨- «قانون تفسير»، سيد على كمالى دزفولى، ٤٩٤، تهران: كتابخانه صدر، ١٣٥٤ش = ١٣٩٦م.
- ١٦٩- «قرآن ثقل اكبر»، سيد على كمالى، ٧٩٠، تهران: انتشارات اسوه، اول، ١٣٧٢ش.
- ١٧٠- «القرآن و التفسير»، عبد الله محمود شحاته، ٢٨٤، قاهره: الهيئة المصرية العامة لكتاب، ١٣٩٤هـ = ١٩٧٤م.
- ١٧١- «القرطبى و منهجه فى التفسير»، القصبى محمود زلط، ٤٨٦، كويت: دار القلم، ١٤١٠هـ = ١٩٨١م.
- ١٧٢- «القرطبى و منهجه فى التفسير»، مفتاح السنوسى بلعم، رساله ماجستير من كلية الآداب بجامعة القاهره، ١٣٩٢هـ = ١٩٧٢م.
- ١٧٣- «قصه التفسير»، احمد الشرباصى، ١٢٠، بيروت: دار الجيل، سوم، ١٩٨٨م - مصر: الهيئة المصرية العامة لكتاب، ١٩٨٥م در ١٧١ صفحه.
- ١٧٤- «قضايا انسانيه فى اعمال المفسرين»، عفت الشرقاوى، ٢٩٦، بيروت، دار النهضة العربية، ١٩٨٠م.
- ١٧٥- «قضيه التأويل فى القرآن الكريم بين الغلاة والمعتدلين»، ابراهيم بن حسن بن

- سالم، ٢ جلد، ج ١، ٥١٥-٢: ٤٣٥، بيروت: دار قتيبه، ١٤١٣ هـ = ١٩٩٣ م.
- ١٧٦- «قواعد التفسير»، محمد بن ابراهيم بن على المرتضى اليماني، مخطوطه فى التيموريه، رقم ٥٨٧.
- ١٧٧- «القواعد الحسان لتفسير القرآن»، عبد الرحمن بن ناصر السعدى، ١٧٦، عربستان سعودى: دار ابن الجوزية، اول، ١٤١٣ هـ = ١٩٩٣ م.
- ١٧٨- «القول المختصر المبين فى مناهج المفسرين»، ابى عبد الله محمد الحمود النجدى، ١٠٩، كويت: مكتبة دار الامام الذهبى، اول، ١٤١٢ هـ.
- ١٧٩- «كتاب بدع التفاسير»، عبد الله محمد الصديق الغمارى الحسنى، ١٨٧، قاهره: مكتبة القاهره، اول، ١٣٨٥ هـ = ١٩٦٥ م.
- ١٨٠- «كيف نفهم القرآن، دراسة فى مذاهب التفسير و اتجاهاتها»، كامل موسى - على دحروج، ٢٢٢، بيروت: دار المحروسه، ١٤١٢ هـ = ١٩٩٢ م.
- ١٨١- «مباحث فى التفسير الموضوعى»، مصطفى مسلم، ٣٧٣، دمشق: دار القلم، اول، ١٤١٠ هـ = ١٩٨٩ م.
- ١٨٢- «مبادئ التفسير»، محمد الخضرى الدمايطى، دمشق: دار البصائر، ١٤٠٤ هـ = ١٩٨٤ م - بى جا: مطبعة النيل، ١٣٢١ هـ = ١٩٠٥ م.
- ١٨٣- «المبادئ العامه لتفسير القرآن الكريم»، محمد حسين على الصغير، ١٩٠، بيروت: المؤسسة الجامعيه للدراسات، بى تا.
- ١٨٤- «مبانى و روشهاى تفسير قرآن»، عباسعلى عميد زنجانى، ٢٤٤، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامى، اول، ١٣٦٦ ش.
- ١٨٥- «متد تفسير: تفسير قرآن بقرآن»، ابو الفضل بهرامپور، ٧٧، تهران: انتشارات اسلامى، دوم، ١٣٦٠ ش.
- ١٨٦- «مجاهد بن جبر المخزومى»، محمد عبد السلام، رساله دكتوراه من كليه دار العلوم بجامعه القاهره، بى تا.
- ١٨٧- «محاضرات فى تفسير القرآن الكريم»، سيد محمد باقر حكيم، بى جا: دار الشهيد صدر، بى تا.
- ١٨٨- «المحاكمه بين ابى حيان و الزمخشري وابن عطية»، يحيى الشاوى الفاسى المغربى، مخطوطه بالازهر، رقم ١٢٥٤.
- ١٨٩- «الامام محمد بن عبيد و منهجه فى التفسير»، عبد الغفار عبد الرحيم، ٤٢٣، قاهره، المركز العربى للثقافه و العلوم، بى تا - قاهره: دار الانصار، ١٤٠٢ هـ = ١٩٨١ م.
- ١٩٠- «مدارس التفسير القرآنى»، مصطفى الصاوى الجوينى، ٢٩٧، اسكندرية، دار المعرفة الجامعيه، ١٩٩٢ م.
- ١٩١- «المدخل الى التفسير الموضوعى»، عبد الستار فتح الله سعيد، ٢٧٧، قاهره: النشر الاسلاميه، دوم، ١٤١١ هـ = ١٩٩١ م.
- ١٩٢- «مدخل الى ظلال القرآن»، صلاح عبد الفتاح الخالدى، ٣٠٣، جده: دار المنار، اول، ١٤٠٦ هـ = ١٩٨٦ م.
- ١٩٣- «مدخل: قرآن، احكام، حديث»، سيد عباس قائم مقامى (اسماعيل خان)، ٩٤، قم: انتشارات جامعه مدرسین، ١٣٦٣ ش.

- ۱۹۴- «المدخل لعلم تفسیر کتاب الله تعالی»، ابی النصر احمد بن محمد بن احمد السمرقندی المعروف بالحدادی، محقق: صفوان عدنان داوودی، ۷۷۶، دمشق: دار القلم: بیروت: دار العلوم، اول، ۱۴۰۸هـ = ۱۹۸۸م.
- ۱۹۵- «المدخل المنیر فی مقدمة التفسیر»، محمد حسنین مخلوف، قاهره: مطبعة المعاهد، ۱۳۵۱هـ = ۱۹۳۲م.
- ۱۹۶- «الدرسة القرآنية»، سيد محمد باقر الصدر، ۲۵۹، بیروت: دار التعارف، بی تا.
- ۱۹۷- «الدرسة القرآنية فی المغرب من الفتح الاسلامی الی ابن عطية»، عبد السلام احمد الكونى، جلد ۱، ۳۲۷، رباط (مغرب): مكتبة المعارف، اول، ۱۴۰۱هـ = ۱۹۸۲م.
- ۱۹۸- «المذاهب الاسلامية فی تفسیر القرآن»، اجنتس جوله تسيهر، مترجم: على حسن عبد القادر، ۱۸۳، قاهره: مطبعة العلوم، ۱۳۶۳هـ = ۱۹۴۴م.
- ۱۹۹- «مذاهب التفسیر الاسلامی» اجنتس جوله تسيهر، مترجم: عبد الحليم النجار، ۴۱۸، مصر: مكتبة الخانجي، ۱۳۷۴هـ = ۱۹۵۵م.
- ۲۰۰- «مذكرة التفسیر»، احمد مصطفى المراغى، قاهره: مطبعة العلوم، ۱۳۵۶هـ = ۱۹۷۳م.
- ۲۰۱- «مرئآت الحقایق (كيف يفسر القرآن و بماذا يفسر)»، السيد حسن الحجة الكوه كمرى، ۵۸، قم: مؤلف (چاپخانه مهر)، ۱۳۶۶ش.
- ۲۰۲- «المرجعية العليا فى الاسلام للقرآن والسنة»، يوسف القرضاوى، ۳۶۸، بیروت: مؤسسة الرسالة، ۱۴۱۴هـ = ۱۹۹۳م.
- ۲۰۳- «المستشرقون وشبهاتهم حول القرآن»، محمد باقر الحكيم، ۸۸، نجف: مطبعة النعمان، ۱۳۹۰هـ = ۱۹۷۰م؛ بیروت: مؤسسة الاعلمی، ۱۴۰۵هـ = ۱۹۸۵م.
- ۲۰۴- «ابن مسعود و القرآن»، محمد عبدالله الترابی، سودان: رساله ماجستير من جامعه ام درمان، ۱۴۰۴هـ = ۱۹۸۴م.
- ۲۰۵- «ابو مسلم الاصفهانی و منهجه فى التفسیر»، ابطحى كنيوبى ابراهيم، مدينة مئوره: رساله ماجستير من الجامعة الاسلاميه، ۱۴۰۵هـ = ۱۹۸۵م.
- ۲۰۶- «مع المفسرين و الكتاب»، احمد محمد جمال، مصر: دار الكتاب العربي، ۱۳۷۳هـ = ۱۹۵۴م.
- ۲۰۷- «مفسران شيعه»، عقيقى بخشايشى، قم: نشر نوید اسلام، اول، ۱۳۷۲ش.
- ۲۰۸- «مقدمات تفسیر القرآن»، نهضت زنان مسلمان، ۶۸، تهران: نهضت زنان مسلمان.
- ۲۰۹- «مقدمات فى التفسیر الموضوعى للقرآن»، السيد محمد باقر الصدر، ۲۲۰، بیروت، كويت: دار التوجيه الاسلامی، اول، ۱۴۰۰هـ = ۱۹۸۰م.
- ۲۱۰- «مقدمه التفسیر و الحديث»، لطفه عبد البر، قاهره: مكتبة الطيبه، ۱۳۴۸هـ = ۱۹۲۹م.
- ۲۱۱- «مقدمه فى اصول التفسیر»، تقى الدين احمد بن عبد الحليم بن تيميه، محقق: عدنان زرزور، ۱۳۷، بیروت: دار القرآن الكريم، اول، ۱۳۹۱هـ = ۱۹۷۱م.

- ٢٢٢- «مقدمه في اصول التفسير»، تقى الدين احمد بن عبد الحليم بن تيمية، محقق: محمود محمد محمود نصار، ١١٢، بغداد: دار التربية، بي تا.
- ٢١٣- «مقدمه في اصول التفسير»، تقى الدين احمد بن عبد الحليم بن تيمية، ٥٥، بيروت: مكتبة الحياة، بي تا.
- ٢١٤- «مكاتب و روشهای تفسیری»، واعظ زاده خراسانی، ٢٨.
- ٢١٥- «مکی بن ابی طالب و تفسیر القرآن»، احمد حسن فرحات، ٦٢٨، اردن (عمان): دار الفرقان، اول، ١٤٠٤هـ.
- ٢١٦- «مناهج تجديدي في النحو و البلاغة و التفسير و الآداب»، امين الخولي، مصر: دار المعارف، بي تا.
- ٢١٧- «مناهج في تحليل النظم القرآني»، منير سلطان، ٢٤٧، اسكندرية: منشأة المعارف، بي تا.
- ٢١٨- «مناهج في التفسير» مصطفى الصاوي الجويني، ٤٢٢، اسكندرية: منشأة المعارف، بي تا.
- ٢١٩- «مناهج المفسرين»، مساعد مسلم آل جعفر - محي هلال السرحان، ٢٧٨، بيروت: دار المعرفه، اول، ١٩٨٠م.
- ٢٢٠- «مناهج المفسرين»، منيع عبد الحليم محمود، ٢٨٨، قاهره: دار الكتاب المصري؛ بيروت: دار الكتاب اللبناني، اول، ١٩٧٨م.
- ٢٢١- «مناهج المفسرين من العصر الاول الى العصر الحديث»، محمود النقراشي السيد على، ٢١٩، رياض: مكتبة النهضة، اول، ١٤٠٧هـ = ١٩٨٦م.
- ٢٢٢- «منهج الامام محمد عبده في تفسير القرآن الكريم»، عبدالله محمود شحاته، ٢٦٥، قاهره: نشر الرسائل الجامعيه، بي تا.
- ٢٢٣- «منهج اهل السنه في تفسير القرآن الكريم» (دراسه موضوعيه لجهود ابن القيم التفسيريه)، صبرى المتولى، ٤٦٩، قاهره: دار الثقافه، ١٩٨٦م.
- ٢٢٤- «المنهج البياني في تفسير القرآن الكريم»، كامل على سعفان، ٥٠٨، مصر: مكتبة الانطو، اول، ١٩٨١م.
- ٢٢٥- «منهج تفسيري اهل بيت (ع)»، محمد شريفاني، ٢٦٨، قم، بايان نامه دوره كارشناسي ارشد از تربيت مدرس حوزه علميه، ١٣٧٢ش.
- ٢٢٦- «المنهج الحرکي في ظلال القرآن»، صلاح عبد الفتاح الخالدي، ٤٧١، جدّه: دار الناره، اول، ١٤٠٦هـ = ١٩٨٦م.
- ٢٢٧- «منهج الزمخشري في تفسير القرآن و بيان اعجازہ»، مصطفى الصاوي الجويني، ٢٠٥، قاهره: دار المعارف، ١٩٥٩م.
- ٢٢٨- «منهج الطبرسي في تفسيره مجمع البيان»، عبد الزهره كاظم سماح الحجاج، ٢٤١، رساله ماجستير من مجلس كلية الفقه في جامعه الكوفه، ١٤١٠هـ = ١٩٨٩م.
- ٢٢٩- «منهج الطوسي في تفسير القرآن»، محمد حسن آل ياسين، ٤٢، عراق: كاظميه، بي تا.
- ٢٣٠- «منهج ابن عطيه في تفسير القرآن الكريم»، عبد الوهاب عبد الوهاب فايد، ٤١١، قاهره: الهيئه العامه لشئون المطابع الاميريّه، ١٣٩٣هـ = ١٩٧٣م.

- ۲۳۱- «منهج المدرسه العقلية الحديثه في التفسير»، فهد بن عبد الرحمن بن سليمان الرومي، ۲ جلد در ۱ مجلد، ۸۸۶، بیروت: مؤسسة الرسالة، ۱۴۰۷هـ.
- ۲۳۲- «منهج النسائي في التفسير مع تحقيق الفاتحه»، احمد زيكي، رساله ماجستير من جامعه الاسكندريه.
- ۲۳۳- «موقف الامام ابن كثير من الاسرائيليات في ضوء التفسير»، محمد ابراهيم تراوري، رساله ماجستير من جامعه الاسلاميه بمدينه المنوره، بي تا.
- ۲۳۴- «موقف صاحب المنار من المفسرين»، محسن عبد الحميد، بغداد: مطبعه المعارف.
- ۲۳۵- «نحو تفسير العلمي للقرآن»، احمد الوائلي، ۶۸، بيروت: مؤسسة الاعلمي، ۱۴۰۵هـ = ۱۹۸۵م.
- ۲۳۶- «نحو تفسير الموضوعي لسور القرآن الكريم الاجزاء العشرة الاولى»، محمد الغزالي، ۱۵۵، بيروت: دار الشروق، دوم، ۱۴۱۳هـ = ۱۹۹۲م.
- ۲۳۷- «نحو منهج لتفسير القرآن»، محمد الصادق عرجون، رياض: دار السعوديه، ۱۳۹۷هـ = ۱۹۷۷م.
- ۲۳۸- «النحو و كتب التفسير»، ابراهيم عبد الله رفيده، ۲ جلد، ۱۴۸۲، ليبيا: الدار الجماهيريه، سوم، ۱۳۹۹هـ = ۱۹۹۰م.
- ۲۳۹- «نخستين مفسران پارسی نويس»، موسی درودی، ۲۳۱، تهران: انتشارات نور فاطمه (ع)، ۱۳۶۲ش.
- ۲۴۰- «نشأة التفسير و اتجاه تطوره»، احمد خليل، رساله ماجستير من كلية الآداب بجامعة القاهرة، ۱۳۶۶هـ = ۱۹۴۷م.
- ۲۴۱- «نصوص قرآنية في النفس الانسانية»، عز الدين اسماعيل، ۱۷۳، فجاله (قاهره): مكتبة غريب، بي تا.
- ۲۴۲- «نظرية تفسير النصوص المدنية»، محمد شريف احمد، ۳۶۷، بغداد: وزارة الاوقاف و الشؤون الدينيه، ۱۴۰۲هـ = ۱۹۸۲م.
- ۲۴۳- «النظم القرآني في كشاف الزمخشري»، درويش الجندي، ۲۶۲، مصر: دار النهضة، ۱۹۶۹م.
- ۲۴۴- «الواحدى و منهجه في التفسير»، جوده محمد محمد المهدي، ۴۵۶، مصر: وزارة الاوقاف المجلس الاعلى للشؤون الاسلاميه، بي تا.
- ۲۴۵- «ابو الوليد الباجي: شاعراً و مفسراً و ادبياً»، سعد الدين جازي، بيروت: رساله ماجستير من جامعه القديس يوسف، ۱۴۰۴هـ = ۱۹۸۴م.
- ۲۴۶- «هزار سال تفسير فارسی (سیری در متون کهن تفسیری پارسی)»، سيد حسن سادات تاصري - منوچهر دانش پزوه، ۸۸، تهران: نشر البرز، اول، ۱۳۶۹ش.
- ۲۴۷- «هزاره شيخ طوسي»، جمعی از دانشمندان، تهيه کنندہ: على دوانى، ۵۸۳، تهران: انتشارات امير كبير، دوم، ۱۳۶۲ش.
- ۲۴۸- «ياد نامه طبرى»، (به مناسبت ۱۱۰۰ سالگرد درگذشت طبرى)، جمعی از دانشمندان، ۷۵۳، تهران: وزارت ارشاد اسلامي، اول، ۱۳۶۹ش.